

podobna današnja vojska tem križarjem? Ali se ne bje danes vojska z uma svetlim mečem pismeno in ustmeno samo za zgolj posvetne namene? Naša vera je nekaj vzvišenega in plemenitega, ker je sam Bog njen ustanovnik. Naši nasprotniki bjejo boj za življenje in smrt za nadvlado. Kdor se jim postavi po robu, je brezverec, izkušajo ga moralično ubiti z lažjo in obrekovanjem. Ali ni vse to v velikem nasprotju z vero, katero oni učijo? Ali je naš Spasitelj umrl za posvetno kraljevstvo in nadvlado nad narodi? On je učil: „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.“ Ali se z lažjo in obrekovanjem ljubi svojega bližnjega?

Ta vrsta vojskovanja mora biti že jako stara, sicer bi ne vedel naslikati svetovno znani Michel Angelo značilne podobe v samem vatikanu: potisnil je te vrste ljudi v — pekel.

Današnje učiteljstvo živi v hudih časih. Komaj smo se postavili na lastne noge, nam mečejo polena pod noge, da bi nas pobili zopet na tla. Obupati pa nikakor ne smemo. Bodimo verni, značajni, delavni in vztrajni! Obrniti se mora sčasoma na bolje, če tega ne doživimo mi, doživeli bodo gotovo naši potomci. Brez vojske, križev in težav ni zmage. Geslo vse Evrope — vsega sveta je „ljudska prosveta“. In ta je v učiteljskih rokah!

Oba stanova, vojaški in duhovski, sta jako dobro organizovana, zato pa zauživata čast in spoštovanje. Ako bi kdo razžalil kakega častnika, je dvo boj neizogiben. Na isti način hoče biti nedotakljiv duhovski stan. Ako kdo med njimi propade moralično, se vse to pokrije z molčanjem, z ljubeznijo do bližnjega. Tudi med narodom je ta navada. Nihče se ne upa njihovih pregreh kritikovati, češ, saj so ljudje kakor smo mi. Ako se kdo predrzne kritikovati njih početja v kakem javnem listu, se ga prekolne in prepove svojim vernim brati, ker obrekuje duhovne in je veri nevaren. Njihova glasila pa smejo obrekovati in bližnjemu krasti čast, ker to je bržkone Bogu služno delo. Kdor zna, pa zna! — Vse to smo povedali, da se moramo učiti od nasprotnikov, kako nam je postopati, če hočemo priti do ugleda in spoštovanja. Kdor se ne spoštuje sam, je podlaga tujčevi peti.

Kako pa smo pa mi organizovani? Dobro, a le preslabo. Imamo sicer okrajna učiteljska društva, pa kako se udeležujemo njih zborovanj? Izgovorov imamo polno, ali vsa so ničeva, ker je nemara premalo zanimanja, stanovskega ponosa in agilnega delovanja. Tudi deželno učiteljsko društvo imamo, a tudi to zboruje ponajvečkrat s pičlim številom udeležnikov. Naša učiteljska „Zaveza“ ima pa velik pomen. Ta je delavna, zborovanja so dobro obiskovana, ona imponuje s svojim nastopom, pred njo imajo rešpekt naši klevetniki. Pred dvajsetimi leti ni bilo okrajnih učiteljskih društev, deželnega učiteljskega društva, pa tudi „Zaveze“ ne, zato smo pa bili upoštevani toliko kakor nič. Nihče se ni zmenil za nas, edini „Učiteljski Tovariš“ je prinašal zgolj šolske zadeve, in to je bilo vse. Pisali so o nas, kakor in kolikor so hoteli, vse smo voljno potrpeali, ker smo morali potrpeti, ne imajoč niti svojega glasila. Ni čuda, vsaka reč se razvija le počasi, prirodno in previdno. Takrat smo prišli komaj iz dobe hlapčevanja in suženstva, kamor nas hočejo potisniti nazaj naši neprijatelji, takrat se še nismo zavedali. Med tem časom smo sicer jako napredovali, vendar od prave svrhe smo še daleč.

Ako si hočemo priboriti ugled in spoštovanje, ne zadostuje samo vestno, pridno in neumorno delo v šoli in po šoli, ne zadostuje zgledno vedenje posameznika, ampak moramo biti edini po zgledu vojaškega in duhovskega stanu, vsi za

enega in eden za vse. Tukaj naletimo na ovire, na prežalostne izkušnje. Brez stanovskega ponosa, edinosti in medsebojne ljubezni ni ugleda in spoštovanja.

Borba za obstanek vsakega posameznega človeka je huda vojska. Vse naše življenje je vojskovanje za obstanek. Žal, da se v tej borbi dogajajo večkrat dogodki, ki so za naš stan jako poniževalni. Pri vojakih in duhovnikih ni treba klečeplaziti od Poncija do Pilata radi avanziranja, tam gre po starosti in zaslugah, oziroma se vložijo prošnja, in vsako drugo protežiranje je izključeno. Kako pa pri nas? Razpisana je učiteljska služba v X blizo mesta in pri železnici. Lepa, krasna šola z elegantnim stanovanjem in stranskimi zaslužki. Mnogo se jih šteje sposobnih za to službo. Vložijo se prošnja, obleče v črno obleko in hajdi pritiskati kljuko, klanjati se temu in onemu, pazi, da koga ne izpustiš, drugače si izgubljen! Komaj odide ta, je že drugi temu za petami za ravno tisto službo. Za tem pride tretji, četrti i. t. d., večkrat dvajset in še več. Siromaki! Vsakdo gre z upanjem domov, ker gospodje so postali radi takšnih obiskov pravi diplomatje, odgovarjajo dvoumno: „Če bo le mogoče, se bomo ozirali na vas.“ Služba je podeljena nekemu, ki ga v bližini nihče ne pozna, niti nanj nihče mislil ni. Razočaranje, žalost, jeza in sovraštvo sledi temu imenovanju. Prosimo, naj se to klečeplazenje v prid ugleda učiteljskega stanu enkrat za vselej konča. Drugi stanovi, vstevši uradnike, pričakujejo rešitev svojih prošenj doma za pečjo, učitelj z bedno plačo mora pa tratiti čas in denar po svetu s poniževanjem — to ni prav!

(Dalje.)

Po učiteljskem shodu.

Dodatno k zadnjemu poročilu o impozantnem shodu kranjskega učiteljstva, ki se je vršil dne 8. t. m. v Ljubljani v „Mestnem domu“, prinašamo ad perpetuam mamoriam danes še te-le drobtine:

Poslanec dr. Ferjančič je poslal pripravljalnemu odboru to-le pismo:

Velecenjeni odbor!

Hvala Vam za vabilo na učiteljski shod. Če bi prišel na shod, bi Vas zagotovil, da smatram izboljšanje gmotnega stanja učiteljstva za neizogibno in neodložljivo. Žalibog sem pa prisiljen podati se čez velikonočni odmor v državnozbornem zasedanju na jug, da si okrepim zdravje. Prosim torej, da smatrate mojo neudeležbo za opravičeno.

Dr. Ferjančič.

Deželni odbornik dr. Schaffer je pisal tako-le:

An den verehrlichen

Ausschuss für die Einberufung des krainischen Lehrertages
in Laibach.

Für die mir gewordene Einladung zu dem am 8. d. M. stattfindenden krainischen Lehrertag spreche ich meinen verbindlichen Dank aus.

Zu meinen grossen Bedauern bin ich ausserstande dieser Versammlung beizuwohnen, nachdem ich behufs vollständiger Erholung nach einer längern Erkrankung bemüssigt war mich auf längere Zeit an die Meeresküste zu begeben.

Als Anhänger einer Partei, die seit ihrem Bestande schul- und lehrerfreundlich war und insbesondere auch als Mitglied des Landesausschusses und des Landesschnlrathes bringe ich selbstverständlich den Verhandlungen und Beschlüssen des bevorstehenden Lehrertages das lebhafteste Interesse entgegen; ich betrachte es daher als meine erste

Aufgabe mich nachträglich hierüber auf das eingehendste zu informiren, um mich in voller Kenntnis der Sachlage zu befinden, wenn ich an einer oder der andern Stelle berufen sein sollte, an deren Prüfung und Würdigung theilzunehmen.
 Abbazia, 6. April 1903.

Dr. Adolf Schaffer.

Poslanec dr. Anton vitez Schoeppl je pisal to-le:

An den geehrten

Ausschuß für die Einberufung des „Krainischen Lehrertages“
 Laibach.

Für die freundliche Einladung zu der am 8. d. M. stattfindenden Versammlung herzlichst dankend, bedauere ich, daß ich durch dringende unanfechtliche Geschäfte verhindert bin, an dieser Versammlung teilzunehmen.

Ich bitte die Versicherung entgegenzunehmen, daß ich den vollkommen gerechtfertigten Bestrebungen unserer Lehrerschaft, die auf die Verbesserung ihrer materiellen und sozialen Lage gerichtet sind, meine aufrichtige Sympathien entgegenbringe und dafür gegebenenfalls auch in meiner Stellung als Landtagsabgeordneter einzutreten gedenke.

Indem ich der Versammlung besten Verlauf wünsche, bitte ich meine Abwesenheit zu entschuldigen und zeichne mich, meine sehr geehrten Herren, als

Ihr aufrichtig ergebener

Dr. Ant. R. v. Schoeppl.

Došli so ti-le brzojavni pozdravi:

Ajdovščina. Srečen uspeh pri skupnem delu za skupne
 interese želi Bajt.

Celje. Živela solidarnost vaša. Mnogo uspeha pri trudu
 vašem. Učit. društvo za celjski in laški okraj.

Celje. Neutrudno dalje na poti solidarnosti. V skup-
 nosti je moč in zmaga.

Zveza slov. štaj. učiteljev in učiteljic.

Črnomelj. Nemogoče se udeležiti. Pridružujeva se
 opravičenim zahtevam. Plačajo naj nas! Obilo uspeha želiva!
 Demšar, Schiller.

Črnomelj. Zadržan udeležiti se. Želim mnogo uspeha
 na opravičenih zahtevah. Jeršinovec.

Gorica. Mnogo uspeha želita

Suzanka Petrovčič in Alojzija Delak.

Gradec. Slava zborovalcem. Živeli!

Smrdelj, Svetlik, Vider.

Kamnik. Radi družbinskih razmer zadržana, želiva ce-
 njenim zborovalcem obilnega uspeha.

Malenšek, Zg. Tuhinj; Ulrik Konjar, Motnik.

Kostanjevica. Obžaluje, da sva odsotna, želiva najboljši
 uspeh. Živeli! Kalin, Kobau.

Sv. Križ. Neustrašeno v boj za pošteno plačilo truda-
 polnemu delu.

Ajdovska podružnica učiteljskega društva.

Trebnje. Vsled zlobne neprilike zaostal na potu. Hu-
 dujoč se nad tem in tu samujoč sem v duhu pri vas. Pri-
 družujem se vašim sklepom. Potrjujem s popoldanskim pri-
 hodom. Lunaček.

Nassoberg. Česko učiteljstvo pošilja vašemu zboro-
 vanju „Na zdar!“ Šustr.

* * *

O učiteljskem shodu so priobčili malone vsi naši časniki daljša ali krajša poročila, ki pa so bila vsa objektivna, kakor je to sploh navada pri listih, ki razumnejo svojo časnikarsko dolžnost. Seveda je poročala o učiteljskem shodu tudi uradna „Laibacher Zeitung“, ki pa je v tem primeru iztirala objektivnost iz svoje redakcije ter sedla na strogi sodni stol. O prvem govorniku namreč poroča, da je slikal žalostne gmotne razmere kranskega učiteljstva „in den düstersten Farben“, glede govora samega pa pristavlja najdobrohotnejšo opazko: „Auf eine vollständige Wiedergabe der Rede verzichten wir, und zwar im Interesse der Lehrerschaft selbst.“ Tako je, prijatelji! S to deliško modrostjo so sedaj za vekomaj ovržene vse trditve in resnice, ki jih je povedal javnosti v lice prvi govornik, in naši interesi prihajajo bliže in bliže lepši in pravičnejši bodočnosti. — Nikakor si ne prizadevamo, da bi dognali, je li ta stvarna ocena prvega govora zagnala svoje kali v srcu „Laibacheričinega“ urednika, bivšega učitelja in sedanjega profesora na c. kr. učiteljski, ali je bila njegovemu voljnemu peresu narekovana od kogarkoli; radi bi pa vendar vedeli, katere so tiste „düsterste Farben“ in kako, da je bil omenjeni govor v škodo učiteljskim težnjam. Ker je okolo „Laibacherice“ tudi nekaj pedagogov, bi morali vedeti, da je treba vsako trditev dokazati, če hočejo, da jim kdo verjame. S samim pavšaliranjem, pa naj zveni še tako oblastno, ni še čisto nič dokazanega in ovrženega. — Kdor ne pozna naših žalostnih gmotnih razmer, lahko govori o „düsterste Farben“, kdor sedi na toplem, ne čuti mrazu. V rezervi imamo še vse druge barve, ki pridemo o svojem času z njimi na dan, in najsi jih potem obsodi „Laibacherica“, kolikor ji drago. Pripominjamo tudi, da nas ne bo nikoli k nji po nasvet, kadar nam bo zopet v javnosti zastopati interese učiteljstva, četudi nas potem prime še tako čvrsto za nčesa! Resnica je ta-le: Gospodje okrog uradnega lista niso vajeni, da bi se resnica poudarjala tako glasno in da bi se ji pritrjevalo tako hrupno. Naša sveta dolžnost pa je, da govorimo in pišemo v imenu tistih, ki po nedolžnem trpe in ki stoje za nami. „Laibacherica“ je pokazala, da nima srca za naše učiteljstvo, dokazala, da je še vedno resnična prislovica: Resnica oči kolje.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Ljubljansko učiteljsko društvo je imelo 1. aprila svoj redni občni zbor. Udeležilo se ga je do 20 društvenikov. Po predsednikovem pozdravu je poročal tajnik o društvenem delovanju, katero pa ni bilo preteklo leto prav nič živahno, ker so mnogobrojni šolski posli absorbirali vse duševne moči ljubljanskega učiteljstva in pa ker so oficijalne hospitacije društvo odvezale, prirejati zborovanja, pri katerih se bi razpravljalo o pedagoško-didaktičnih stvareh. Izostali so letos celo učiteljski zabavni večeri. Poročilo blagajničarice je bilo tudi kratko. Naznanila je, da je imelo društvo 39 članov, 115 K 57 h dohodkov in 108 K 90 h stroškov, torej prebitka 6 K 67 h. Tretja točka dnevnega reda je bila volitev odbora. Po večkratni volitvi se je odbor slednjič naslednje konstituiral: Predsednik: E. Gangl, podpredsednica: Agneza Zupan, tajnik: Janko Likar, blagajničarica: Marija Marout, odborniki: L. Bernot, J. Furlan in R. Vrabl. Med sluhajnostmi je g. Furlan predlagal, da naj društveni odbor skrbi,